

Už Lietuvos Laisvę ir Nepriklausomybę Plungės krašte

ŽEMAIČIŲ DAILĖS MUZIEJUS

XIX–XX a. nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrimo istorija liudija, kad mūsų tauta gali didžiulius stiprių Laisvės troškimu ir drąsą ją ginti. Šio stendo nuotraukose įamžintos reikšmingos Plungės krašto, o kartu ir visos šalies, kovų už Laisvę istorijos akimirkos.

Plungės šauliai 1927 m. Iš kairės: Januškevičius, Vaičiū, Šimkus, Belys, bėrio vadai Miliūnas, Kazlauskis, Berezys, Pužinskis, Nėmanas, Seivinskis, Bilelauskis, Žalimas, Matulevičius, Patackinskis, Nuotraukos iš Lietuvos Priešpriešos archyvo. Fotografijos neįrašytos. ŽDM BA(4)-11

Vienoje iš stendo fotografijų – žemaitijos vyrai, kurie, rizikuodami savo gyvybėmis, tapo savanoriais, ginančiais Lietuvą nuo bolševikų, bermontininkų ir lenkų.

Valstybingumą atkūrusioje šalyje gyventojai džiaugėsi iškovota Laisve. 1928 m. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 10-osios metinės buvo pakilal minimos ne tik šalies didmiesčiuose, bet ir visose didesnėse gyvenvietėse, tarp jų ir Žemaitijos miesteliuose. Dabar Plungės rajonui priklausančio Narvaišų kaimo jaunimas šia proga kaimo kapinėse pastatė kryžių, skirtą kariams, kritusiems kovose dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Istorija liudija, kad tikėjimas, kurį simbolizuoja kryžius, sunkiais laikotarpiais padėdavo mūsų tautai nepalūžti, išlaikyti viltį.

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 10-metis gražiai paminėtas ir Kuliuose – vienoje iš didžiausių Plungės rajono gyvenviečių. Čia buvo pašventintas šiai datai atminti skirtas Laisvės paminklas. 1938 m. Kuliai paminėjo ir Nepriklausomybės 20 metų sukaktį – ta proga vietos pareigūnai nusifotografavo vinjetelę.

1937 m. Plungės krašte lankėsi Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Tuomet, su palyda grįždamas iš Palangos kurorto, jis užsuko į Beržų lanką Liepgrįų kaime Plungės rajone ir susitiko su vietos gyventojais.

Ta proga buvo padengti ilgi vaizdai, grojo Tamošauskų dūdų orkestras iš Mamų kaimo. Susitikimą su prezidentu organizavo Vaitikių dvarininkas Martynas Sragys.

Tarpukariu itin veikli buvo Lietuvos šaulių sąjunga – seniausia patriotinė organizacija Lietuvoje, įsteigta 1919 m., Nepriklausomybės kovų laikotarpiu. Teisių apskrityje daugiausiai narių turėjo Plungės, Teisių bei Rietavo būriai. Stende pateikiamoje nuotraukoje matome grupelę Plungės šaulių (fotografuota 1927 m.).

Nuotraukose užfiksuoti ir svarbūs Plungės miesto istorijos momentai. Vienoje fotografijoje įamžintas per 1930 m. vykusią Vytauto prospektą atidarymo šventę juostelę kerpantis tuometinis Plungės bažnyčios klebonas Povilas Pukys.

1929 m. gegužės 7 d. darytoje nuotraukoje matome spaudos atgavimo 25-mečio minėjime dalyvavusių gimnazistų ir jų mokytojų grupelę.

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 10-ųjų metinių proga Plungės rajono Narvaišų kaimo kapinėse pastatytas kryžius. Kryžius į parąje ant metalinio skardos įkeltas užrašas: „Kritusiems kovoms dėl Lietuvos nepriklausomybės kariams prašoma Aukštųjų danguose laimės, o mumų įlygi ir vienybės atkūrusi savo tautai širdį – Viltį, Narvaišų kaimo jaunimas, 1928 m. gegužės 15 d.“ Nuotrauka gauta iš Aleksandro krašto muziejaus „Miegi“ rinkinių. Fotografijos neįrašytos. ŽDM BA(4)-1

Laisvės paminklo atidarymo šventės, vykusios 1928 m. Plungės rajono Kulių miestelyje. Nuotrauka gauta iš Zuzanos Jankūnienės archyvo. Fotografijos neįrašytos. ŽDM BA(4)-14

Mūsų šalies istorijoje itin svarbūs Lietuvos Atgimimo metai. Šiuo laikotarpiu Plungės Sąjūdžio grupė mieste suorganizavo keletą mitingų. 1988 m. spalio 30 d. šios grupės iniciatyva vyko šventinis minėjimas, kurio metu virš bibliotekos pastato pirmą kartą oficialiai iškelta bažnyčioje pašventinta Lietuvos trispalvė. Šis įvykis įamžintas vienoje iš šiame stende pristatomų nuotraukų.

Tekstą parengė žemaičių dailės muziejaus mokslinei bibliotekos vedėja Dalia Šimkute

Kulų valstiečių pareigūnų grupė. Fotografuota Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 20-mečio sukakties minėjimo proga. Nuotrauka gauta iš Zuzanos Jankūnienės archyvo. Fotografijos neįrašytos. ŽDM BA(4)-19

Vytauto prospektą atidarymo šventė Plungėje 1930 m. Fotografijos neįrašytos. ŽDM GEK-4162

Spaudos atgavimo 25-mečio minėjimas Plungėje 1929 metais. Nuotrauką įamžinti gimnazistai ir jų mokytojai. Fotografijos neįrašytos. ŽDM GEK-4561

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai, Lietuvos Respublikos Prezidentas (1919–1920 m. ir 1926–1940 m.) Antanas Smetona kartu su savo palyda 1927 m. susitinka su Plungės rajono gyventojais Liepgrįų kaime. Nuotrauka gauta iš Aleksandro krašto muziejaus „Miegi“ rinkinių. Fotografijos neįrašytos. ŽDM BA(4)-3

1988 m. spalio 30 d. Plungėje pirmą kartą Lietuvos Atgimimo metais oficialiai iškelta Lietuvos trispalvė. Fotografijos Stevo Adomavičiaus. ŽDM BA(4)-38

Nepriklausomos Lietuvos savanoriai Kietingos surinkimo punkte 1919 metais. Pirmas iš kairės stovi Jonas Stonkus iš Baidriklių kaimo (Plungė). Kitoje nuotraukoje puslė pieštuku pažymėta: „Draugas / Ant atomilės / marš / Karštoner / karmba / 17“. Nuotrauka gauta iš Aleksandro krašto muziejaus „Miegi“ rinkinių. Fotografijos neįrašytos. ŽDM BA(4)-6